

LIJST DER BOEKJES DIE VOORRADIG ZIJN:

1. Drie maanden onder de sneeuw; 2. Zwarte Koo; 5. Aan de Molenbeek; 6. Een moedige meisje; 8. Het wonderlijk gezelschap; 9. De jonge vluchteling; 11. Het Kermismeisje; 12. Willem Tell; 13. Beter een lap dan een scheur; 14. Harten van Goud; 15. 't Verdrongen land van Saaftinge; 17. De Zinnelloozen te Gheel; 18. De hut op de Heide; 21. De Landlooper; 22. En toch feest; 23. St. Niklaas in 't Veehuis; 25. De Vriezeman aan 't Front; 26. Verdwaald en terecht; 27. De jongens van West-Roozebeke; 30. De verdrongen stad; 32. 't Weesje van Brugge; 35. Het kindje van de Zee; 36. De Roovers van de Moeren; 37. De bezembinders van Kleit; 38. De vlucht in de Koffer; 44. De Gierigaard; 46. Broederlijke; 48. Eerlijk duurt het langst; 51. Een lastig geschenk; 52. Zonder Ouders; 56. In 't Bosch van Houthulst; 57. Nog gered; 58. Uit de oude Doos; 59. Dokter Jenner en Jenny; 61. Streng Winters; 64. De kinderen van den Zeeloods; 66. De kinderen van den Smokkelaar; 67. De Paaschklokken; 68. De Landverhuizers; 69. Leeuwte Van Damme; 72. Een moedige Kermisjongen; 76. Het Bultje; 77. De Pastoor van Lapscheure; 78. Samen uit; 80. Goed voor kwaad; 82. Vaderlandsche Verhalen; Naastenliefde; 86. De overwintering op Nova-Zembla; 89. Hoe Sinterklaas hielp; 90. In Grooten Nood; 91. Kerstmis aan Zee; 94. Het Spook; 95. De twee Weesjes; 97. De Vlucht; 102. Reinaert de Vos; 104. Denk aan moeder!; 107. Theesje; 110. Robinson Crusoe; 112. De Rooversjongen; 113. De Deserteur; 115. Onschuldig veroordeeld; 118. De Spion van den Molen; 121. Hoog bezoek; 122. De wonderlijke Zwaan; 123. Uit bange dagen; 125. De flinke Baanwachster; 128. De gelaarsde kat; 129. De Dochter van den Blauwer; 130. Met Vakantie; 132. Tinneke; 133. De Helden van Stekene; 134. Een onrechtvaardige gestraft; 137. Oom Tom; 142. Op 't oud kasteel; 143. De reis in de Wildernis; 144. Bij de Kabouters; 145. De Spionnen op den Toren; 146. De Jongen van Gaver; 148. De schat in de Duinen; 150. De smokkelaars van de Zee; 152. De schat in de mijn; 153. 't Graf in 't Bosch; 154. 't Berouw van den Strooper; 155. 't Kasteel Hoogdonk; 159. Van de hut naar 't Paleis; 159. Karel de Goede; 160. Na veel avonturen; 161. Gered door een Aap; 162. Jan Breydel; 163. De Slag der Gulden Sporen; 164. Van den Dood gered; 165. 't Bocheljongentje; 167. Van drie Roovers; 168. Een jonge Held; 169. Jacob van Artevelde; 171. Genoveva van Brabant; 172. Een avontuurlijke Reis; 174. Een vreeselijke avond; 175. De gevluchte slaaf; 176. In de vliegmaschine; 177. Een moedige vrouw; 178. Ontsnapt; 179. Valsch beschuldigd; 180. De Zoon van den Torenwachter; 182. De reis van Columbus; 186. Jack de Cow-boy; 189. De Held van Tremeloo; 191. De Cow-boy van Fort-Bell; 192. Jeanne d'Arc; 193. De wandelende Deur; 194. De avonturen van Geeraart; 195. Geeraart in Rusland; 199. De Wolf van Ghistel; 202. De Spaansche Furie; 203. De Boeteling van Veurne; 210. Het verwoeste Vlaanderen; 211. De vondeling van 't Regiment; 212. Betoonde Naastenliefde; 213. De IJslandvaarders; 214. Jongens-harten; 216. Een dappere vrouw; 217. Ali-Baba en de veertig Roovers; 218. Groote Broer; 219. De jonge verstooteling; 220. Een kerstavond op de Prairie; 221. Leo's Nieuwjaar; 222. 't Gestolen kind; 233. De Roovers gestraft; 224. De Wildeman; 225. Het dolend melkmeisje; 226. De lotgevallen van den Wildstrooper; 227. Verdreven uit zijn land; 228. Moeder gered; 229. 't Dievenhuis; 230. De Schatgravers; 231. Een slechte Kameraad; 232. Bij de zakkenrollers; 233. Kleine Oorlog; 234. De Heldendood van Anneessens; 235. De Wandelende Jood in Vlaanderen; 236. Nelly van den Mijnwerker; 237. De Geldduivel;

— ELKE WEEK VERSCHIJNT EEN NIEUW BOEKJE. —

Boekdrukkerij R. Bracke-Van Geert, Baesrode.

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

Nr. 34

Derde druk

A. HANS

Een Plezierige Vacantie

Uitgave Hans-Van der Meulen, Contich.

Derde druk.

A. HANS.

Een Plezierige Vacantie

De trein hield stil aan een kleine statie. Gerard Bolle stapte uit.

— 't Is toch wel Sint Denys Boekel ? vroeg hij nog eens aan den wachter, die het deurtje van den wagon geopend had.

— Ja, ja, Sint Denys Boekel-Nederzwalm en daarop liet de treinwachter een krachtig « klaar » hooren, en sloeg hij het portier weer dicht. Kijk, ginder is de uitgang, riep Gerard.

De man knikte eens naar den knaap en sprong vlug op de loopplank, want de trein was al in beweging.

Gerard woonde te Brussel. Zijn moeder had hem twee uur geleden naar het station gebracht en aan den treinwachter gevraagd op haar zoontje te letten. Gerard Bolle hield een valies in de hand. Aan den uitgang stond een jongen op hem te wachten. 't Was zijn neefje, Victor Bolle. De knapen zeiden elkaar vriendelijk goeden dag.

— Ik ben blij, dat ge komt, verzekerde Victor.

— Ik ook !

Gerard woonde dus te Brussel, en wel in een nauwe straat, en dan op de derde verdieping van een huis, dat vol gezinnen zat. Zijn vader had niet altijd te Brussel verbleven. Tot hij twee en twintig jaar was leefde hij te Maria-Hoorebeke, een dorp niet ver van Oudenaarde. Hij werkte toen met zijn broer op de

kleine hofstede van zijn ouders. Vader en moeder stierven. De zoons boerden nu samen. Maar de jongste wilde liever naar de stad. Hij werd voerman te Brussel, trouwde er en Gerard was een van zijn kinderen. De oudste broer bleef op de hoeve, huwde ook en was de vader van Victor... en dus de oom van Gerard.

't Was nu vakantie en Gerard mocht eenige weken naar oom en tante te Maria-Hoorebeke gaan. Dat vond hij plezierig. Zijn ouders waren er ook blij om. Een tijdje buiten, in de open lucht, zou hun kind goed doen.

Om Maria-Hoorebeke te bereiken kon men te Sint-Denys Boekel uitstappen, een station aan de lijn Brussel — Kortrijk. Hier haalde Victor dus zijn neefje Gerard af en ze wandelden samen naar de hoeve te Maria-Hoorebeke drie kwartiers verder. Ze kenden elkaar, want Gerard was eens eenige dagen hier en Victor één maal te Brussel geweest. Druk pratend trokken ze op, en ieder hield een oor van het valies vast.

Oom en tante verwelkomden Gerard zeer vriendelijk. En toen de knaap wat verteld had van huis moest hij zijn valiesje uitpakken.

— Doe uw Zondagsche kleeren uit, zei ze. En trek uw gewoon pakje aan, dat is om te spelen meer dan goed genoeg.

De brave vrouw wist wel, hoe Gerards ouders zuinig moesten leven, om rond te komen.

De jongens zaten niet lang in huis. Victor toonde

eerst eens den stal, de schuur en den boomgaard. Hij sloeg eenige lekkere donkerblauwe pruimen af voor zijn neef. Of die smaakten ! In de stad moest men er veel geld voor geven... Hier hingen ze verlokkelijk aan den boom, alsof ze riepen : « Pluk ons maar, we zijn rijp !

Dan was het middageten klaar. Victor had nog twee broers en een zuster. Die werkten nu heele dagen op het veld, want het graan werd gemaaid.

Het geheele gezin kwam dus aan tafel en Gerard werd door ieder hartelijk begroet.

Na het noenmaal gingen Gerard en Victor naar 't dorp met een postkaart, waarop de eerste aan zijn ouders zijn behouden aankomst meldde. En nu konden ze spelen !... Ook voor Victor was het vakantie. Beviel ons stadsmannetje hier al dadelijk heel goed.

II

Het koren werd ingehaald. Het laatste voer zou naar de hoeve van Bolle gebracht worden. Maar dat gebeurde feestelijk ! Gerard, Victor en jongens en meisjes uit de buurt mochten boven op de schoven zitten. Vooraf hadden ze een stok met bloemen en kruid versierd. Ze staken dien voor op den wagen. 't Was zoo veel als een vlag. Oom Bolle was geen groote, rijke boer, die paarden hield. Neen, koeien trokken zijn wagen. Gerard vond dit eerst een gek ge-

zicht ; hij had ook gezien, hoe bij een anderen landbouwer een paard gezellig naast een koe voor een wagen stapte. Och, alles is een gewoonte !

De kinderen zaten dus boven op het koren.

— Zingen ! riep boer Bolle.

En daar klonk het :

« Koekeloere lou
Vivat onzen hanejou,
't Laatste voer is op de baan
Om naar huis te gaan ».

Een der jongens riep : « Is heit 't laatste ? » En allen antwoordden : « Ja ! » Dan begonnen ze weer van voren af te zingen. En dat duurde nu den heelen weg. Menschen op 't land keken op en knikten en lachten. Op de hoeve gleden de kinderen van den wagen En ze liepen weer heen om te spelen.

Maar 's avonds had Victor's moeder wafels gebakken, omdat « de oogst binnen was ». Gerard at natuurlijk zoo smakelijk als de anderen. Den volgenden morgen moest hij met Victor wat werken. Waar het

graan in stuiken gestaan had, lagen er nog verspreide aren en die moesten ze nu lezen, dat is oprapen. Er mocht niets verloren gaan. Ze verzamelden twee manden vol. Dat koren was goed voor 't vee. En nu lag het veld ook zuiverder. Anders zouden die achtergebleven aren weer gaan schieten.

Elken ochtend brachten de knapen de twee koeien naar de wei ; 's avonds haalden ze die terug. 't Neefje uit de stad kon het op de hoeve best wennen. Hij leerde nog andere jongens kennen en dikwijls speelden ze met velen samen.

's Morgens stond Gerard al om vijf uur op. Ja, bij oom Bolle was het vroeg dag. Maar voor negen uur lag ieder ook te bed. En dan sliep Gerard vlug in, en ronkte hij den ganschen nacht. Dat kwam door heele dagen in de open lucht te zijn.

Niet ver van de hoeve was er een beek. Daar speelden de jongens gaarne. Water trekt altijd aan en vooral in den Zomer, als het warm is. De knapen namen dikwijls een bad. De beek was niet diep. Alleen moesten onze gasten een heel eind van den watermolen blijven. Daar pletste het water op een groot wiel en deed dit wentelen. En met het wiel draaiden dan binnen in een gebouw ook de molensteenen, waartuschen het graan gemalen werd.

Zekeren middag was Victor in de beek aan 't vischen. Hij zat op de leuning van een brug. Gerard had voor dat werkje geen geduld. Aan de overzijde van de beek was een boschje. Daar ging hij Azelnootjes

zoeken.

Toen hij zijn zakken gevuld had, kwam Gerard weer bij Victor.

— Hebt ge al veel gevangen ? vroeg hij.

— Twee...

't Waren maar stekelbaarsjes, dus geen visschen, die 's middag of 's avonds op moeders tafel lekker gebakken zouden liggen. Opeens riep Victor :

— O, daar komt een auto !

— Wat geeft dat ?

— Ik zal dadelijk beet hebben ... Er zwemmen wel tien visschen rond mijn worm. Maar als die auto over de brug rijdt en gerucht maakt, zullen ze verschieten en wegzwemmen ... Doe de automobiël stil houden haast u !

Gerard sprong op den weg en zwaaide met zijn muts. De man aan 't stuur stopte, als kreeg hij een bevel van een politieagent, zooals in de stad gebeurt.

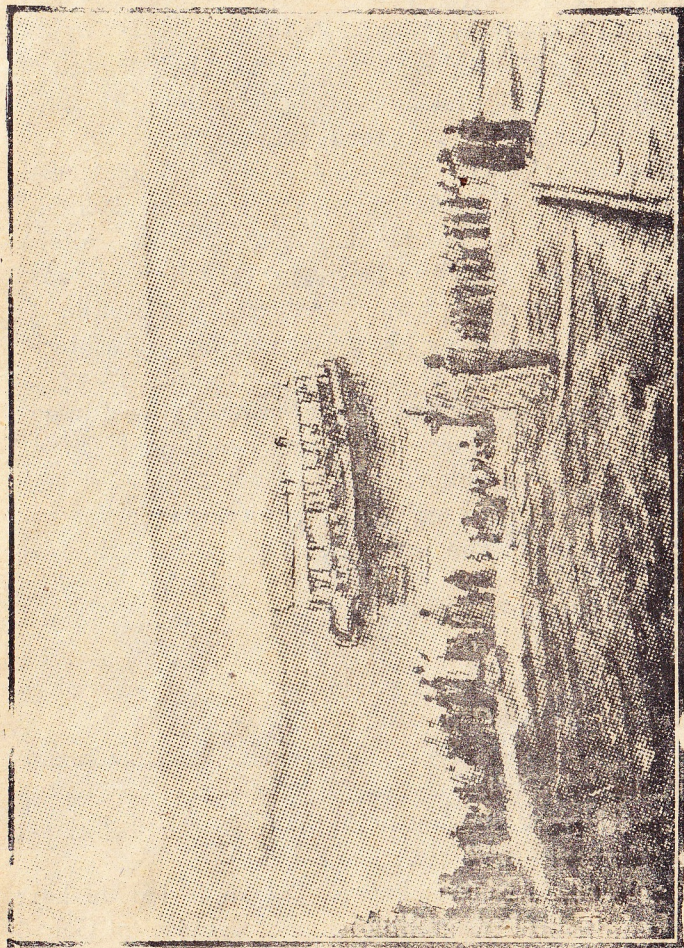
— Wat is er manneke ? vroeg hij.

— Mijn neefje is aan 't visschen ... hij zal dadelijk beet hebben en ge moogt geen lawaai maken.

— En doet ge ons daarvoor stoppen ! Ik dacht, dat de brug gebroken was ! riep een heer die naast de chauffeur zat.

Hij sprong uit zijn auto en nijdig greep hij Gerard vast. Hij duwde den jongen in den auto. De kleine Bolle zat nu tusschen dien kwaad gehumeurden man en den chauffeur.

— Rij door, zei de heer. Ik zal op 't dorp dezen

deugniet aan de politie overgeven. Ze moeten hem die streken eens afleeren !

Victor keek nu toch om en riep :

— Laat mij ook meerijden, als 't u blijft !

Hij had niet verstaan wat de heer zei. De motor ronkte luid. En de auto reed weer voort.

Gerard zat daar nu gevangen. Hij was heelemaal verbluft. Hoe had hij dien auto ook durven doen stil houden ! 't Was Zonder nadenken gebeurd... alleen om Victor een dienst te bewijzen. De mijnheer naast hem keek nog altijd kwaad en bromde vreeselijk.

— Laat hem er nu uit, zei een dame, die achterin zat.

— Neen ! De jongens zijn tegenwoordig veel te ondeugend. Ik zal dezen schelm eens een lesje geven.

Gerard werd kalmer. Hij zat niet gauw verlegen. Maar de auto reed snel voort. Er uit springen kon onze knaap niet ; dan zou hij den hals breken. Hoe ver wilde die mijnheer hem meenemen ? Tot bij de politie. Dit vooruitzicht bedierf al het plezier van 't autoreisje.

Gerard schrok. Daar was de statie van Boekel al en nog liet de heer hem niet gaan.

— Hoe moet ik weer thuis komen ? dacht de knaap. En dan de politie...

— Nu is 't ver genoeg, hernam de dame, die veel vriendelijker scheen.

— Neen... ik laat hem niet gaan ! riep de heer altijd boos. Misschien neem ik hem wel mee tot Gent !

Die man handelde ook verkeerd. Hij mocht een kind zoo maar niet weg voeren. Maar zeker was hij trotsch en gewoon dat ieder voor hem vloog. Als hij wat tot den chauffeur zei, klonk zijn stem ook knorrig en barsch.

— Ik wil er uit, dacht Gerard. En ik zal u doen stoppen !

Opeens nam hij de pet van den heer af en wierp die op den weg.

— Stoppen ! schreeuwde de man, en de chauffeur gehoorzaamde dadelijk. De mijnheer sprong uit de auto, om zijn hoofddeksel te halen. Gerard wipte hem achterna en vluchtte op een stuk land.

— Hier ! gebod de heer.

— Neen, neen, riep de knaap en hij rende verder.

Met de auto konden ze hem toch over de akkers niet volgen. Gerard was dus vrij. Hij hoorde den eigenaar van den auto nog wel bulderen, maar nu gaf hij er niet om. Eenige oogenblikken later reed de automobiel verder.

— Ik had hem toch leelijk beet, dacht Gerard. Ha, hij zou mij meenemen naar Gent ? Ja, als hij dan den trein betaalde om weer te keeren. Wat zal hij nu nog veel nijdiger zijn !

Toch moest Gerard een heel eind terug wandelen. Victor zat nog altijd bij de beek.

— Ha, zijt ge daar ? vroeg hij. Waarom mocht gij meerijden en ik niet ?

— Mogen ! Hebt ge dan niet verstaan wat die man

wilde doen ?

Gerard vertelde alles, wat er gebeurd was, en hoe hij zich zelf bevrijd had. Victor moest er hartelijk om lachen. 's Avonds hoorde boer Bolle het verhaal.

— Ge mocht die auto zoo maar niet doen stoppen, vermaande hij. Ge moet nooit iemand last aan doen. Maar die mijnheer had het recht niet u mee te voeren. Hoe zou hij de ouders in groote onrust kunnen brengen !

— En kinderen doen verdwalen ! riep Gerards tante verontwaardigd.

— Had hij u een klap onder uw broek gegeven, 'k zou er niets op zeggen, hernam Bolle. Ge moet de menschen maar met rust laten. En Victor mag u niet zulk dwaas werk opleggen !

III.

't Was Donderdag. Al heel vroeg gingen Gerard en Victor op reis. Ze mochten met boer Bolle mee naar Oudenaarde, waar het marktdag was. Maar ze moesten helpen ! Victor's vader duwde een kruiwagen, waarop twee manden met pruimen stonden, om deze in de stad te verkoopen. De jongens trokken op. Ze gingen over Mater, en dicht langs Volkegem. Nu klommen, dan daalden ze, want 't land is daar heuvelachtig. Soms wandelden ze in een diepen weg als tusschen twee muren van aarde. Dan weer stonden ze op een hoog punt, vanwaar ze heel ver konden zien. Vader wees zelfs de torens van Gent.

— Vader, waarom heet het hier den Wolvenberg ? vroeg Victor.

— O, in den ouden tijd zullen er hier wolven in het bosch gewoond hebben, meende vader. Neef Karel zou u dat beter kunnen vertellen. Die zit altijd met zijn neus in de boeken.

— Wie is neef Karel ? vroeg Gerard.

— Een oude neef van uw tante's vader. Hij woont in de stad. We gaan hem strak een goeden dag zeggen.

De knapen zagen Oudenaarde in het dal liggen. Ze keken over de roode en grijze daken heen, waarover de torens rezen. Oom Bolle wees de Schelde. Die leek wel een breede, zilvere band zoo uit de verte gezien. 't Was nu druk op de wegen naar de stad. Veel kooplieden en boeren kwamen op karren en fietsen. Veel boerinnen met botermanden gingen te voet. Ook de tram van Geeraardsbergen en die van Deynze en de treinen brachten veel marktbezoekers. Het stadje was dan ook vol gewemel en gewoel.

Bolle verkocht eerst de pruimen ; hij deed dan nog eenige boodschappen. In een herberg sprak hij met kooplieden. De jongens dronken koffie en aten elk twee boterkoeken. Daarna ging vader met de knapen naar neef Karel. Gerard keek vreemd op. Neef Karel was een ouderwetsche man. Hij zat aan tafel en maakte een pen gereed. Het was geen pen, zooals wij die kennen, maar een pluim. Neef Karel had daarmee

in zijn jeugd leeren schrijven en hij wilde nu geen ander gebruiken. Hij was ouderwetsch gekleed en droeg op zijn hoofd een pinnemuts.

— Wie we daar hebben ! riep de man op hartelijken toon. Ha, dat is goed, om mij eens te komen bezoeken . . . Ga zitten . . .

Neef Karel moest nu alles weten : hoe het thuis was, hoe het met den oogst stond, of het fruit gelukt was. Bolle had een mandje lekkere pruimen voor hem meegebracht.

— En wie is dat gastje ? vroeg de oude man, op Gerard wijzend.

En toen hij dat ook wist, zei hij :

— Ja . . . ja . . . de jongens hebben plezier om mijn pinnemuts, hé ? Als ik nog zoo veel haar had als gij, zou ik die ook niet dragen. Maar mijn knikker is kaal en glad. Gisteren had ik mijn pinnemuts afgezet en er wandelden twee vliegen over mijn hoofd. De eene was de moeder en de andere het kindje. En ze spraken met elkaar. Ik luisterde ze eens af. « Ja, mijn liefje », zei moeder vlieg, « ik heb van mijn moeder nog hooren vertellen, dat er hier vroeger een dicht bosch stond. Maar ge ziet, hoe het nu heelemaal verdwenen is ».

De jongens lachten om de grap. Neef en vader spraken nog een geruimen tijd. Toen moest Bolle heen. Neef Karel zei :

Ik zal ze Oudenaarde toonen. En dan zet ik ze vanavond op den tram van zeven uur. Is dat goed ?

Vader vond het best. Toen hij heen was, trok neef Karel een andere jas aan en verwisselde hij de pinnemuts met een hoed. Hij nam zijn wandelstok met zijn veren knop en trok er met de knapen op uit. Eerst toonde hij hun het stadhuis. Dit is een van de schoonste monumenten van België. Het werd gebouwd in den tijd van Karel V. dus zoo wat honderd jaar geleden.

— En nu zal ik u eens wat van dien keizer vertellen, zei neef Karel. Hij heette dus net als ik . . . Alleen stond er voor zijn naam keizer en voor den mijnen neef. Eens zou hij de stad bezoeken. Hij had wel de dag maar niet het uur bepaald. En daar hij dikwijls een poets uithaalde, zou hij wel eens onverwachts durven binnen treden. Maar de burgemeester en schepenen wilden hem plechtig ontvangen. Om nu zeker te weten, wanneer hij in aantocht was, plaatsten ze een waker op den toren. Die man viel echter in slaap . . . en dus kon hij niet uitkijken . . . Hij snurkte nog, toen de keizer met zijn gevolg binnen reed. Er was niemand op het stadhuis om den vorst te ontvangen . . . Alleen een oude klerk was er aanwezig. Hij schrok geweldig en liep om den burgemeester en schepenen. Deze kwamen aangestormd, rood van verlegenheid.

— Asa, zei de keizer, is me dat een manier, om uw vorst te ontvangen !

De burgemeester vertelde, dat de waker op den toren zijn plicht niet had gedaan.

— Haal mij dien waker ! zei Karel.

Deze kwam en zag er niet anstig uit.

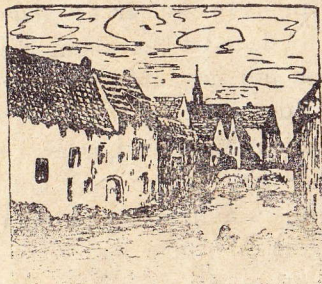
— Hij lag te slapen ! werd er verontwaardigd geroepen.

— Hoort ge het nu, Majesteit ? zei de burgemeester beleedigd. Hij sliep !

— Wel, hij deed maar gelijk gij !

— Mijnheer de keizer, 't was daar boven zoo warm, sprak de wachter. Ik had dorst en mijn vrouw had me een kanne bier gebracht..... en dat maakte mij slaperig

Karel lachte en zei tot den burgemeester :

— Ik geloof dat ge oprecht zijt, en ik wil alles vergeten op een voorwaarde : gij zult iets in 't wapen uwer stede zetten, en ge moogt kiezen tusschen een slaapmuts of een bril ! Een slaapmuts omdat gij lieden van Oudenaarde zoo slaperig zijt... of een bril omdat gij niet zien kunt of uw keizer komt. Kiest nu !

De burgemeester blikte zijn schepen aan en de schepenen staarden naar het stedehoofd Een slaapmuts, dat was al te vernederend, dus dan maar een bril !

En zoo staat er nu een bril in het wapen van Oudenaarde, vervolgde neef Karel. En hij wees het op een plakkaat dat aan den muur van het stadhuis hing.

— Op welken toren was de waker ? vroeg Gerard.

— Daar op Sint-Walburga... Hij is hoog genoeg hé ? We gaan de kerk eens bekijken...

Toen ze het bedehuis bezocht hadden, deed neef Karel nog een ander verhaal over Oudenaarde.

— Heel lang geleden, zei hij kende men geen straatlantaarns. Men sukkelde bij avond maar in 't donker, en dat was te erger, omdat veel straten geheel ongeplaveid waren en vol kuilen en putten lagen. De overheid van Oudenaarde wilde den toestand verbeteren. De burgemeester zond een bode uit en die moest overal roepen : « Aan de bevolking onzer goede stede wordt bekend gemaakt, dat te beginnen van morgen niemand meer na 't invallen der duisternis mag uitgaan zonder lantaarn ».

Den volgende avond ging de politiekommissaris, dien men toen schout noemde, met zijn dienaren rond om te waken dat 't gebod der heeren stipt werd uitgevoerd. Hij zag geen lichten, en boos stapte hij bij een groepje weerspannelingen.

— Hei, ge overtreedt de verordening der stede riep hij. Mee naar 't wethuis !

— Waarom ? vroeg de voorste der burgers.

— Waar is uw lantaarn ? Ha ! ge meent de bevelen der stede te overtreden... we zullen u dat anders leeren, mee, zeg ik u !

—Maar we overtreden niets ! We hebben een lantaarn en de andere burgers hieven hun lantaarn omhoog, doch in geen enkele brandde licht.

— 't Licht ! schreeuwde de schout.

— 't Licht ? vroeg een der mannen verwonderd. We hebben 't bevel gehoorzaamd en dit zegt dat niemand mag uitgaan zonder lantaarn. Doch er werd niet bijgezegd, dat er licht in branden moest.

De schout begreep, dat deze burgers hem eene poets gespeeld hadden . . en hij was machteloos tegen hen. Veel nieuwsgierigen hadden zich rond het groepje verzameld en lachten hartelijk met de burgers mede. En weldra liepen allen met lantaarn zonder licht.

Den volgenden dag een nieuw bevel ! In elke lantaarn moest een kaars staan.

De burgers plaatsten een kaars in hun lantaarn, maar staken ze niet aan. Een derde gebod ! De kaars moest branden. De brave poorters sribbelden niet tegen, staken de kaarsen aan, maar hielden de brandende lantaarn onder hun mantel. De overheid kon nog niemand straffen, want haar bevel werd trouw opgevolgd. Een vierde afkondiging ! De lantaarn, met de brandende kaars moest zóó hoog gehouden worden, dat ze goed haar licht verspreidde. Nu bereikte de burgemeester zijn doel. En de burgers moesten erkennen, dat het bevel verstandig was, want nu konden ze veiliger over straat gaan dan vroeger, toen ze soms builen of bloedneuzen opliepen.

Neef Karel wist zoo heel wat te vertellen. Na de

eerste wandeling ging hij met Gerard en Victor eten. Zijn vrouw was al lang dood, en zijn kinderen woonde elders. Een huishoudster zorgde voor hem en die had nu een lekker noenmaal gereed gemaakt. Het meest smulden de jongens van de rijstpap.

Daarna ging de goede man weer met hen uit en toonde hun de kerk van O. L. Vrouwe van Pamel, het Begijnhof, de Schelde, en altijd weer had hij iets bijzonders te verhalen. Zoo vertelde hij de geschiedenis van Adriaan de Brouwer, die drie honderd jaar geleden, te Oudenaarde woonde.

Voor een armtierig huisje in de achterbuurt van Oudenaarde zat eens een knaap van ongeveer dertien jaar te schilderen. Zijn onderwerp was een vogel met schitterende kleuren, zijn doek, een stuk grof linnen.

— Zijt gij schilder, vriendje ? vroeg eensklaps een heer. Wie heeft u dat geleerd ?

— Niemand, mijnheer !

— Schildert uw vader ?

— Neen, mijnheer, vroeger teekende hij voor tapijtwerkers, doch nu niet meer. Maar ik heb veel mutsen en doeken beschilderd voor de juffers onzer stad en voor de boerinnen. Moeder is mutsenmaakster.

— Maar jongen, ge moet schilder worden, hernam de vreemdeling. Hoe heet ge ?

— Adriaan de Brouwer, heer.

— Hoor eens, Adriaan, ge moet met mij mee gaan.

Ik ben schilder en zal u de kunst leeren. Zoudt ge dat willen ?

Adriaans oogen schitterden.

— Ik zal niet mogen van moeder. Moeder bemint me niet. Ik mag nooit spelen of wandelen, zei hij.

— En zou uw vader u geen toestemming geven mij te vergezellen ? vroeg de man.

— O, neen, van vader moet ik ook werken, hij heeft veel geld noodig om naar de herberg te gaan.

— Zoo, zoo, mompelde de heer nadenkend. En dan hernam hij :

— Zijt ge gaarne thuis ?

— Neen, mijnheer, ik krijg veel slagen.

— Welnu, Adriaan, ga dan onmiddellijk met mij mede. We zullen dadelijk de stad verlaten in een koets met vlugge paarden. Ha, ge zult schoone dorpen steden en landstreken zien... we gaan een heel eind in Holland. Ik zal u prachtige kleederen koopen en lekker eten verschaffen. En ge zult een beroemd kunstenaar worden... een beroemd schilder.

Dat was te veel voor den armen knaap ! Hij bezweek voor de verleiding.

— Ik ga mee ! riep hij. Maar laten we spoedig vertrekken. Moeder zal gauw thuis komen.

Adriaan de Brouwer had een treurig leven geleid in 't ouderlijk huis. Zijn vader was een dronkaard en zijn moeder had de meeste moeite om haar brood te verdienen en was door dien strijd om 't bestaan hard geworden.

Andere kinderen ravotten langs pleinen en straten. Maar Adriaan zat steeds nevens moeder en moest door 't schilderen van bloemen en vogels op linnen, geld verdienen. Streng was de vrouw, bot in haar woorden, soms wreed in heur straffen. Vader de Brouwer, eens een behendig teekenaar, sleet zijn dagen in de kroeg.

De heer, die Adriaan meegenomen had, was niemand anders dan Frans Hals, de beroemde schilder van Haarlem, in Holland.

Adriaan die thuis zoo'n ongelukkig leven geleid had, kwam dus te Haarlem en voelde zich nu gelukkig bij Frans Hals. Maar deze schilder was helaas een dronkaard. Hij zat soms heele dagen in de herberg. Ja, weldra moesten zijn leerlingen hem elken avond halen, omdat hij te dronken was om alleen naar huis te keeren. Hij liet Brouwer schilderen en verdiende veel geld met diens werk. Adriaan kreeg echter ook de leelijke gewoonte te gaan drinken. Eindelijk verliet hij Frans Hals. Hij had met Van Dijck gesproken en deze had hem aangeraden zich te Antwerpen te vestigen. Brouwer was nu al een fijne schilder geworden. Hij bezat groot talent.

Adriaan kwam van Haarlem eerst te Amsterdam en stapte daar natuurlijk een kroeg binnen... Spoedig was zijn niet al te wel gevulde tasch ledig. De Brouwer teekende op tafel 't portret van den waard, en deze verrast over zijn konterfeitsel, noodigde den kunstenaar te eten.

— Eten wil ik wel, maar betalen kan ik niet, sprak de Brouwer.

— Maar ge kunt geld verdienen. Wenscht ge een kamer voor werkplaats ? Ik ook bemin de schilderkunst...

De Brouwer begreep wel, dat de sluwe herbergier uit zijn kunst voordeel halen wilde... en toch vergat hij Van Dijck's raad en bleef. Onze schilder woonde eenigen tijd te Amsterdam ; hij maakte er veel en goede tafereelen, maar haalde er ook talrijke poetsen uit.

De Brouwer was altijd slordig gekleed, en toen een zijner vrienden trouwde, werd hij niet op de bruiloft uitgenoodigd, natuurlijk om zijn onvoegzaam gewaad. Adriaan liet zich een prachtig kgeed maken, en daarin uitgedost bracht hij den bruidegom een bezoek. De uitnoodiging liet thans niet op zich wachten. Onze schilder zat in zijn pronkkleed aan 't feestmaal. Eensklaps nam hij een kom saus en wierp het vocht op zijn gewaad.

— Wat doet ge nu ? vroeg de gastheer.

— Wel, ik trakteer 't kleed, dat gij op uw huwelijk uitgenoodigd hebt !

Een ander maal wilde de Brouwer den schouwburg bezoeken, maar men zei hem, dat hij daar in zijn vuile, slordige kleeren niet zou binnengelaten worden. De grappenmaker beschilderde een stuk linnen met de prachtigste bloemen en liet er een mantel van

maken en in dit gewaad begaf hij zich naar de tooneelzaal. Hij had er veel bekijks.

— Een nieuwe stof ! fluisterden de dames, en ze wilden weten waar die wel te koop was.

In plaats van te antwoordden nam Adriaan tijdens de rustpoos een natte spons en veegde al de bloemen van zijn mantel. En nu stond hij daar met de oude, verfrommelde linnen om zijn leden.

— Ben ik er minder om ? vroeg hij aan de verbaasde toeschouwers.

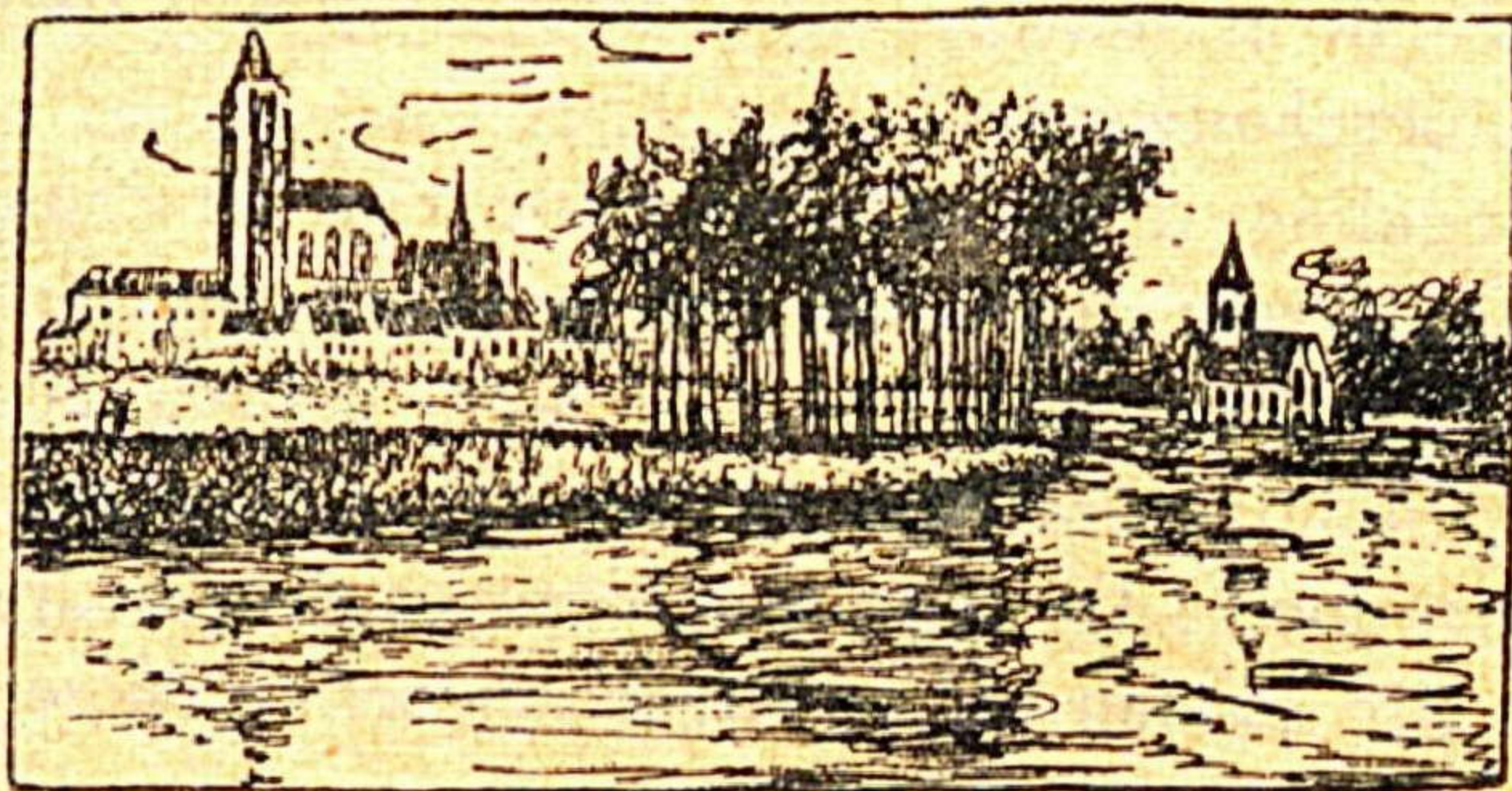
De jongeling dacht aan zijn ouders en hij zond een bode naar Oudenaarde, om hun te verzoeken bij hem te komen wonen, waar ze aan niets gebrek zouden hebben. Die bode bracht slecht nieuws. Vader en moeder waren dood ! De zoon was hierover zeer bedroefd. Eenigen tijd scheen hij ernstiger geworden. Weer besloot hij zijn reis te vervolgen.

Adriaan Brouwer kwam te Antwerpen. Daar waren de Spanjaarden meester. Ze voerden oorlog met de Hollanders. Adriaan kwam uit Holland. En nu hielden de Spanjaarden hem voor een spion en sloten hem in 't kasteel op. In het kasteel was een edelman. De Brouwer vertelde hem, dat hij geen bespieder, maar een schilder was.

— Edele heer ik zou het u bewijzen, zoo ge mij schildersgerief kondet bezorgen, zei hij.

— Ge zult het krijgen, man, wees gerust ! Ja, maak een tafereel, ik zal het Rubens voorleggen, sprak de edelman.

De hertog hield woord ; de gevangene ontving 't noodige gerief. De Brouwer zag uit zijn cel eenige soldaten, die lustig aan 't dobbelen waren. Een goed onderwerp voor zijn stukje. Weldra was het tafereeltje voltooid. De edelman stond verwonderd over De Brouwer's kunst. Hij deed Rubens verzoeken eens op het kasteel te komen. De beroemde schilder liet niet lang op zich wachten.

—Hoe oordeelt ge over dit stukje ? vroeg de hertog, hem de « dobbelende soldaten » voorleggende. Rubens bekeek 't schilderijtje en riep verwonderd :

— Maar dat is van Adriaan De Brouwer, den leerling van Frans Hals ! Hoe komt dat in uw bezit ?

— Kent gij de Brouwer ? vroeg de edelman.

— Persoonlijk niet, maar wel uit zijn werken. En dit stukje is van hem, ten ware een ander kunstenaar opgekomen was.

— Welnu, ik heb het van den vervaardiger gekregen ; en deze noemt zich inderdaad Adriaan De Brouwer.

— Zit hij hier gevangen ?

— Ja ! Zoogenaamd als spion.

— Een schilder, die voor spion speelt mompelde Rubens, maar dat moet een misverstand wezen. Ik zal den gouverneur spreken. De Brouwers talenten mogen niet in den kerker begraven blijven.

Dank aan den invloed van Rubens kreeg onze schilder zijn vrijheid terug. Zijn beschermer nam hem mee naar zijn woning.

— Ik weet, dat gij tot heden lichtzinnig geleefd hebt, zei Rubens ernstig. Ach, zoo menig kunstenaar verliest zijn gaven in het wijnhuis ! Luister naar mijn raad, De Brouwer, wees ernstig en flink, leef voor uw arbeid en ge zult waarlijk gelukkig worden !

De jonge man luisterde echter niet naar deze wijze woorden. Slechts korten tijd bleef hij Rubens's gast. Hij haakte naar een lossere leven. 't leven in kroegen en speelhuizen, een leven, dat slecht eindigen moest.

Adriaan De Brouwer bleef een losbol. Weldra stas hij tot over de ooren in de schulden : de schuldeischers en gerechtdienaren maakten hem 't leven onmogelijk. Om maar veel geld te verdienen, flanst hij allerlei tooneeltjes aaneen. Zijn kunst daalde snel, en zijn gezondheid leed niet minder.

Toen in 't begin van 1638 de vreeselijke pest te Antwerpen verscheen, was De Brouwer een der eerste slachtoffers. Hij stierf arm en ellendig in den ouderdom van slechts twee en twintig jaren. Zeven

schuldeischers legden beslag op zijn weinige bezittingen.

Zoo vertelde neef Karel en hij voegde er bij : « O, die vreeselijke drank heeft al veel menschen ongelukkig gemaakt ; dat was vroeger zoo en het is nog het geval ».

Zoo onder 't wandelen, vroeg Gerard, die zijn geschiedenis wel kende :

— Mijnheer, werd landvoogdes Margaretha van Parma, niet te Oudenaarde geboren ?

— Juist mijn jongen en wel in het huis achter de kerk. Keizer Karel was haar vader en de hertog van Parma haar zoon ; deez hertog belegerde eens onze stad. En dan kon het in die tijden wreed toegaan ; de soldaten, als ze een stad binnenvielen, plunderden en moordden. Te Oudenaarde verbood de hertog dit, omdat het de geboorteplaats van zijn moeder was. Jammer genoeg hadden al de steden dit geluk niet.

't Was een aangename en leerrijke dag. En om zeven uur, bracht Karel de jongens naar den tram. Zoo konden ze ook naar Maria-Hoorebeke reizen. Ze vonden dat ritje plezierig.

— Maar in den auto ging het toch vlugger hé ? vroeg Victor.

— Ja, wel.... maar nu zit ik niet gevangen !

Behouden kwamen de jongens thuis en ze hadden daar veel te verhalen.

't Was al veel dagen achtereen zeer heet geweest — Vandaag zal het weder wel breken, zei boer Bolle, zekeren namiddag. Er zitten donderkoppen. ginder boven den Franschen kouter en Blasius-Boekel.

En ja, tegen den avond brak een hevig onweer los. In eenige oogenblikken was de hemel zwart. De bliksem flitste en hevige donderslagen klonken. Gerard en Victor zaten stil in een hoekje. Ieder was in huis. Er werd weinig gesproken. Allen waren onder den indruk van het natuurgeweld. De bui hield een half uur aan. Toen begon het te regenen. De vlaag zakte weg. De donder rommelde alleen nog in de verte. De menschen kwamen hier en daar weer buiten. Ze droegen een zak over het hoofd of schuilden onder een afdak. 't Was nu zoo heerlijk frisch.

Een man ging voorbij en zei : « De bliksem heeft de koe van Wardje Vanneste doodgeslagen. Ze was in de meersch.

En Bolle schrok van dit nieuws.

— Arm Wardje, zei vader medelijdend. Die man heeft veel tegenslag. Zijn vrouw is al zoo lang ziek. Ze kan niets doen. Ze kost veel aan den dokter, en versterkende middelen. Wardje moet een dienstmeid betalen, hulp halen voor het werk op het land. En dan zes kindern. De man had het hard. En nu zijn eenige koe dood. Hij is geruineerd.

Moeder had ook diep medelijden met Vanneste die dicht in de buurt op een kleine boerderij woonde.

Den volgenden morgen zei moeder tot haar man

— Ik heb daar vannacht over Vanneste liggen denken. We moeten die menschen helpen.

Boer en boerin spraken dan geruimen tijd en de baas trok naar 't dorp, naar den burgemeester. Tegen den middag keerde hij terug. Hij riep Gerard en Victor bij zich en zei :

— Luistert eens goed, jongens, ik heb een goed werkt voor u. Ge weet, wat er bij Wardje Vanneste gebeurd is. Die man moet een nieuwe koe hebben. Anders wordt hij al armer en armer. En nu heb ik hier een lijst, waarop de burgemeester geschreven heeft, dat gij overal geld moogt gaan vragen. Ge trekt dan naar de burgers en boeren, die ik op een papier zal schrijven, en ge vertelt waarvoor ge komt. Met het geld kan Wardje dan een koe koopen. De burgemeester zelf heeft ook voor een goed sommetje geteekend.

Gerard en Victor wilden dat gaarne doen. Na het eten begaven ze zich op weg. Eerst was het wel vreemd. Maar de eerste boer, dien ze bezochten, moedigde hen aan.

't Is een schoon werk, zei hij. En ik teeken gaarne. En weinigen zullen het laten. Dat bemoedigde. De knapen werden bijna overal goed ontvangen. Ja, hier en daar was er wel een gierigaard die ze wegjoeg. Maar ze gaven er niet om. 's Avonds zat er in de beurs, die moeder meegegeven had, al meer dan

honderd frank. Gerard en Victor liepen nog twee dagen rond. Soms was er op een hoeve niemand thuis en dan moesten ze terug keeren. Eindelijk was de heele lange tocht gedaan. En vader kwam nu bij den burgemeester de noodige som brengen voor een flinke koe.

De burgemeester droeg het geld naar Wardje Vanneste. Maar hij wilde dat de jongens mee gingen. Zij hadden het lastige werk gedaan, zei hij.

Gerard en Victor moesten nu hun Zondagsche kleeven aantrekken ; wat verlegen vergezelden ze den burgemeester. Ze kwamen aan het hoefje en stil gingen ze achter den burgemeester binnen. Vrouw Vanneste zat in een leunstoel. Ze was bleek en men kon zien, dat ze veel geschreid had. De boer zelf kwam haastig uit den stal geloopt.

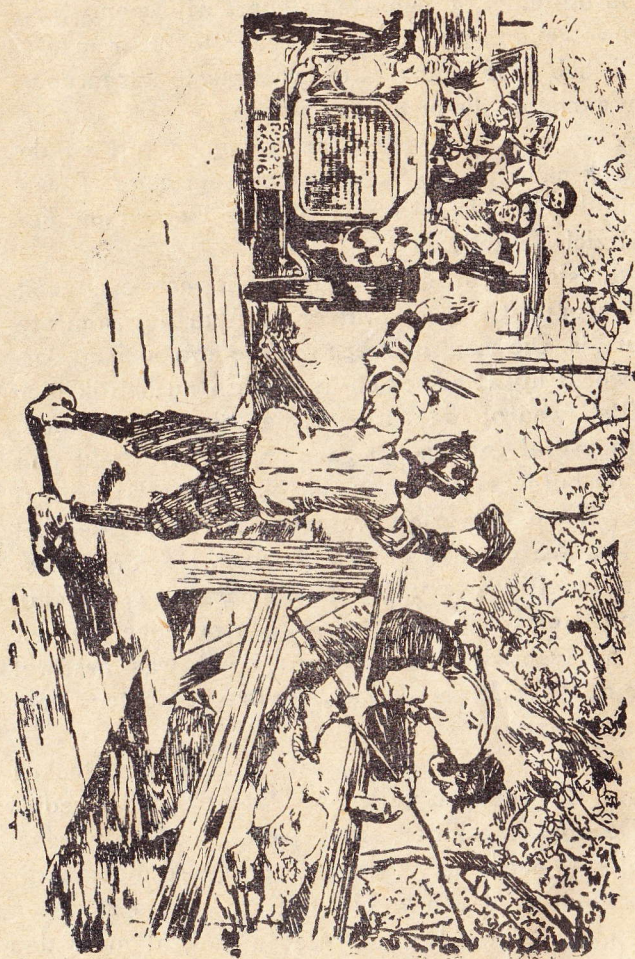
— Burgemeester, zet u toch had de zieke al gezegd.

— Goede menschen, luistert eens, sprak de burgemeester. Ieder op de gemeente had veel medelijden met u, om dat nieuwe ongeluk. En nu hebben de menschen geld bijeen verzameld en ik breng het u. Er is genoeg om een schoone koe te koopen.

Wardje en zijn vrouw keken verbaasd, toen de bezoeker de bankbriefjes op tafel uittelde. Ze hadden niets vernomen van de collecte.

— En is dat voor ons, burgemeester ? stamelde Vanneste.

— Zeker ! Ge zijt brave, werkzame lieden en ge verdient geholpen te worden. Deze jongens zijn rond

geweest met de beurs. De eene is de kleine van Bolle en de andere een Brusselaartje, zijn kozijn. En ze hebben hun werk goed gedaan.

Vrouw Vanneste kreeg de tranen in de oogen. Men kan ook schreien van vreugde. Zij en haar man dankten den burgemeester en de knapen hartelijk. O, er was weer geluk in huis gekomen.

De jongens hadden een blij gevoel. Dat is zoo, als ge wel doet.

Een week later stond bij Wardje Vanneste een prachtige koe op stal. De knapen moesten er naar komen kijken. En moeder, die het eerst 't gedacht van de inzameling had gekregen, ging eens mee.

* * *

Gerard Bolle bleef bij oom en tante tot de school begon. Hij hielp nog de aardappelen rooien, en dat vond hij prettig.

't Was een plezierige vacantie geweest.

E I N D E